

1427

מ ד י נ ת י ש ר א ל
הבנק הראשונה

ט.כ.

פ ר ט י כ ל נס. 17/17

מיטיבת ועדת החינוך שהאקזיטה כיום ג',
כ"ט בסיון תשי"א, (3.7.51) בטעם 11.20.

נדכחים:

חברי הועדה:

- ט. פרסיץ - היו"ר
- פ. אילנית
- א. אלמליח
- ע. אסף
- י. גורי
- א. הכרמלי
- ר. כגן
- ד. נצר
- א. ציזלינג
- א. רזיאל-נאור

מוזמנים:

- דד. בן-יהודה - מנהל מסד החינוך
- גב. סטנר - מטעם כשר החינוך
- דר. ברט - מטעם מסד החינוך.

חסרים:

- ג.צ. דיגבורג
- ע. אסף
- א.ד. לנורין
- י. סטילנסקי
- ד.צ. פנקס

ס ד ר - ה י ר ם : (1) דין-זחשכונ ועדת המסנה בפנין בית חינוך
עיורים.

(2) מצב גיוס המורים, המורות והגזנות.

=====

חיו"ר ט. פרסיץ:

פנתחת את הישיבה.

בראשית דברי, אני רוצה להודיע את סמכותנו, אם כי לישיבה האחרונה, לטובו של חברינו, חבר הכנסת גורי שהוסיף, בלי ספק, במסך כל זמן עבודתנו לחיוביותה של ועדתנו. אני רוצה לאחל לו, שלא תגרמנה לו תאוונות ויוכל לעסוק בעבודתו.

על סדר-היום שלושה סעיפים: (1) לטכת הנוער, לפי טעה חסר לנו דר. בן-יהודה. הוא אמר שהיתה לו הזדמנות להרצות לפנינו על לטכת הנוער. אבל הרצאה כזו לא התקיימה, אלא זו היתה הודעה, וצריך לטמוע אינפורמציה. בקסתי אותו לעשות זאת היום. בעיקר חברת הכנסת צר זקוקה לאינפורמציה בענינים אלה. דר. בן-יהודה נענה לכקסתי.

(2) ועדת המסנה בענין בית-חינוך עוררים. אנו סיימנו את עבודתנו. זו היתה ועדת מסנה של ועדת הסירותים הציבוריים ושל ועדת החינוך. אני רואה חובה לעצמי למסור תחילה לפרט פתיגם דין-וחסכון.

(3) הסעיף השלישי צריך לעמוד על סדר-היום שלנו, ואני רואה שהוא בכלל בסעיף השלישי - טובות, זהו דין וחסכון על פגישתי עם יוטב-ראש ועדת חוץ ובטחון בענין גיוס המורים, המורות והגננות לסירות העתודות. אני לצערי הרב לא יכולה למסור לכם כל אינפורמציה פניתי ליוטב-ראש ועדת חוץ ובטחון. הוא הבטיח לי להתקשר אתי עוד בסבוע סעבר בתל-אביב, ואמר לי, עכשו, שהדבר לא יבא לו, זהו פוכן היום לספל בענין. ביצתיים סמעתי מדר. בן-יהודה שלמסרד החינוך היתה פגישת עם מר בן-גוריון והוא לא דאה קטיים מיוחדים והראה נכונות לסדר את הענינים. דר. בן-יהודה ימסור לנו פרטים בטאלה זו.

א. הדברים:

העומד אצלנו בסעיף השלישי ואחר-כך נסמע את ההרבאה, כי ענין גיוס המזליים תובע פעולה.

חברי הועדה: מקבלים את הצעת חבר הכנסת הכרפלי.

חיו"ר ט. פרסיץ: אני רוצה למסור אינפורמציה קצרה על עבודתנו בוועדת המסנה. קיימנו כ-6 ישיבות שבהן חדרנו לכל הבעיות הקטורות כמוסד חינוך עוררים בירוסלים.

זכור לכם, שלפני כמה חדשים קבלנו כולנו תזכיר חתום על-יד מר רוזנצוויג, על מצב הדברים בבית-חינוך עוררים. כן, עובד תזכיר שהועבר לדר. בן-יהודה ולמסרד החינוך נתבקס לספל בענין זה. יחד עם זאת דרטה ועדת החינוך והתרבות שועדת הסירותים הציבוריים תמנה בציגים לוועדת המסנה שתספל בענינים אלה מצידה היא.

בישיבה הראשונה של ועדת המסנה, נמסרה אינפורמציה מלאה על מצב הדברים, על-ידי גב. ברט, שטיפלה בכך מסעם מסרד החינוך. התמונה שנתגלתה לעיננו, היתה אמנם, תמונה רצינית מאד. ביכר היה שועד חמנהל של המוסד, בכללו, מסתנה לטובה. אבל, ביכר היתה שהמוסדות המיבוריים של היסוב הותיק בעיר ירוסלים לא עמדו על כמה ליקויים שנתגלו כמוסד, לא מסום שלא רצו לטפתם, אלא מסום שפרחמנים בני רחמנים, הם בני ישראל ולא היה בכוחם להתגבר ול כמה קטיים בענינים אלה, כך חגיעו הדברים למצב חסור כמוסד.

המצב נעטה חסור כמוסד מסום 2 סיבות:

(א) מסום מסום זה מחוייב להמטיך ולהקרא בית חינוך לילדיך, והוא הפך לבית-מחסה לאנסיים עוררים מכל הגילים.

(ב) מסום שהמוסד צריך לשתף אנסיים עוררים שהוכנסו לתוראה כמורים. המסקנות הן שהעמידו למוסד מורים לא תמיד מוכסרים, גם מבחינת אופיים וגם מבחינת הכסרתם, ודבריים האלה היו קטיים למוסד.

(ג) הסיבה השלישית היא, אמנם, צודית, אבל נתגלתה כסיבה רצינית מאד להפרעת העבודה כמוסד. גמצאו כמה אנסיים קטנים וגדולים, ובעיקר בגיל הנוער, אנסיים דפיקטיביים. אנסיים אלה גרמו להפרעות כמוסד. ועדת המסנה בסומעה על מצב הדברים כמוסד, שמעה בדאגה רבה את הצילויים האלה.

הועדה פנתה להנהלת המוסד בבקשה להזמין את ד"ר לורביג כהן הסומחה
העיון, הנמצא בארץ ומספל בבעית העיונים, בהזמנת הועדה הבין-מסרדית
לבעית העיונים בארץ. הוא הוזמן כראורגניזטור ויועץ למטח שלטה חדשים,
וסיביא את הצעתיו. מסרד החינוך ומסרד הסעד היו צריכים להבטיח את
תקציבו. פנינו לוועד המנהל של בית-החינוך עיונים, והם נענו לבקשתנו
והזמינו את ד"ר כהן. הוא עסק במלאכתו ואחר-כך נתבקש למסור דין-וחשבון.

בינתיים, לא רק שהמצב במוסד לא הוטב,
אלא הלך והודע, והדברים הגיעו לידי כך שביתות פורצות. גם בזמן
האחרון פרצו שביתות סאובנו, כמעט, על-ידי המורים והמוריכים של המוסד.
היו מקרים חמורים מאוד מאוד, בעיקר בימים האחרונים. סמענו כי יבחנו
על כך וראינו שגב זה לא יכול להסך ויס לאחוז באמצעים, ואסור לתת
לו להסך כך. באחת מהישיבות שלנו קבלנו החלטות, שאותן הסמענו
באזניכם, ואלה הן הדרישות שאנו דורשים מועד המנהל של המוסד:

א. להוציא את המבוגרים, או את הצעירים מן
המוסד. כיון שועדתנו, היתה ועדה מטותפת לנו ולועדת הסירותים הצעירים
ראינו חובה לעצמנו לספל בבעית המבוגרים, ראינו צורך לאפשר גם להם
את הדבר הזה. היו לפנינו הצעות טונות מטעם מסרד הסעד. עלי לציין,
כי מסרד הסעד נכנס לעובי הקורה, והציע לנו להעביר את הזקנים העירים
מהמוסד, או לבתי-מוסב. זקנים טונים בארץ, או לבקט את מר הסמן, טאולי
מלבן יוכל לסדר אותם במקומות טונים, כדי להוציאם מן הבית.

ב. להוציא את העיונים-המבוגרים כדי שיוכלו
להרוויח את לחסם, ויס לדאוג לטיכונם, מסרד הסעד הוא הוא טצריך לדאוג
לכך שיהיו להם דירות שיכולו לחיות בהם את חיהם, על חשבונם הם,
אולם בהסגחת מסרד הסעד. מסרד הסעד הציע לוועדה כטח הצעות, הצעות אלה
לא היו נראות לוועדה, הבין-מסרדית, ואנו ראינו חובה להכריע בענין.
נמצאה דירה טובה בטלביה. הם יוכלו לחיות שם. חבר הכנסת הכרטלי
עסה את שלו כדי לדרוש סחבריו לקבל את ההצעה הזו. אני מקווה שתוך
כדי טנועיים - הוא הזמן שהקצבנו להם - יוכלו להוציא לפועל את הדבר
הזה, ולהעביר לטלביה את העיונים המבוגרים.

ואני מקווה

אנו קבלנו עוד החלטות, / סבל החלטות הסתקבלות
בקטר לפעולה מסוימת לא תהיינה רק החלטות על הנייד. אני הצעתי,
להודיע לי על הקסיים טעלולים להתהוות בדרכו של המוסד. אני מקווה
שייעשו הצעדים הדרושים כדי להוציא לפועל את הטינויים האלה.
נדטה לי, כי עד כה לא היו כל קסיים, אילו היו קסיים מסוימים בחתימת
החוזה, הייתי יודעת על כך, כיון שלא סמעתי - אני פניחה טהכל מתנהל
כטורה. סחר, יגטר המועד טניתן להם להוציא את הדבר לפועל, ואני
מקווה טאני אסטע טהדבר הוצא לפועל.

בקטר עם טאלה זו, נתעוררה טאלה נוספת
טאיינה פחות טובכה ועדינה. אין זה מספיק לסדר את כל הדברים
ולדאוג לציווד הסתאים, יס לדאוג לכך שהמוסב יהיה אחראי במקרה
טהאנסיים יטרבו לעזבו. מספר המבוגרים, הזקנים, הוא 13-14 איס. אסרתי
טעל המסרדים לאחוז בכל האמצעים הדרושים כדי להוציא את האנסיים,
ואנו פטורים טדאגה זו. בקטלי את מסרד בטעד להעביר את החלטות
הועדה, ומטליצים בפני המסרדים הטונים לבצע את הדרוש - אני מקווה טאף
טדבר זה ייעסה.

אחר. טאלה רצינית למדי היתה, העכרת הדביליים
מן המוסדו הזה למקום / אני טסחה להודיע סמסרד הנריאות הציע לוועדה
נצאים טובים מאוד, על טנת טונייה לטעד בעכו, לבית-חולי רוח את

היו"ר ט. פרטיץ:

האנשים האלה וסם תהיה מחלקה מיוחדת בסבילים בהדרכת אדם שיתמנה לכך מטעם משרד הסעד. במוסד זה יסנן מחלקה מיוחדת לאנשים אינולידים. אני מקווה שדבר זה אף הוא יוצא לפועל.

ענה אנו מגיעים לסטח הפעולה אשר מעניין אותנו במיוחד והוא: ראורגניזציה של המוסד. בית-חינוך עיוורים, והתאמתו לצרכי העיוורים ולצרכי העליה. כמובן, שדבר זה ייעשה על-ידי הוצאת האנשים המסוגלים מן המוסד, יתפנו מקומות נוספים בבית, ויתנו אפשרות לסדר את הילדים בצורה יעילה יותר. דובר ביציבות שונות, ובעיקר את הדין-וחסכון של ד"ר לודביג כהן, על ההכרח להחליף עמה מורים, להוציא כמה מורים מן המוסד ולהביא במקומם אחרים. אנו לא טפלנו בסאלה זו באופן פסקני. יש צורך לדאוג לסידורם של המורים האלה באינם, נסעו דעות שונות בקשר לאותם שני המורים שאינם מתאימים להוראה במוסד זה, ויכולים להיות מורים טובים מאוד ולהצליח בהוראה למבוגרים. אנו החלטנו לפנות למר יבניאלי ולבקשו שתמצא דרך להעמיק את שני המורים האלה נסעורי ערב בירוסלים. קבלנו מסנו סכתב האומר שהוא יטפל בסאלה זו ויודיע לגב' ברט אם הדבר אפשרי. אני מאמינה שהדבר הזה אף הוא יסודר.

ד"ר לודביג כהן העמיד עוד כמה דרישות לשינויים וביניהם הפרדה בין הילדים הקטנים בגיל הגן, לבין ילדים בגיל בית-הספר. כן יש להפריד גם בתי-הסלאכה בסביל ילדי בתי-הספר. כן הוא אטר, שאם המוסד רוצה לקיים בתי הלאכה לילדי מבוגר, יש להבדיל ביניהם ובין תלימוד. ועד הסנהל של המוסד הודיע על הסכמתו ונכונותו לעשות את הדברים האלה. אבל יש הרוסם שהעניינים במוסד זה מתנהלים באטיות רבה מאוד, ובלאביליות גדולה מאוד, באופן כללי-מדי, ואינם רואים את הדברים כבוערס מאוד. יש לי רושם שגם משרד החינוך אינו עושה למען מוסד זה, ואד היום טרם הכיר בבית-ספר זה. יש לדרוס ראורגניזציה מיוחדת של ועד הסנהל, שתוכיח שיתוף פעולה הדוק יותר עם המטורדים שלנו, וסינתן למטורדים שלנו להסגיה ולהוציא לפועל את ההחלטות הסונות. בראס ובראסונה הייתי מבקשת לעמוד על ההחלטה הזו: אלבקס את משרד החינוך שידרוס טועד הסנהל לעשות את הראורגניזציה המיוחדת שתבטיח למשרד החינוך את הסגחתו על הילדים באופן מסודר, ולפתור את הבעיות הסונות המתעוררות באורח מתאיים. ג. לחייב את משרד הסעד לעשות את כל הדרוס כדי להוציא את המבוגרים גם אם יסדבו, סרצונם הטוב לעזוב את הבית הזה.

גב' ברט:

למעסה אין לי מה להוסיף אחרי שחברת הכנסת פסטיץ הצליחה במלים טוענות לתת תיאור לעבודתם כמסך חדשים. אני רוצה לעמוד על כמה נקודות. משרד הסעד צריך להוציא את המבוגרים. עתה תוך כדי עבודה עם הועדה, יהיה עליו לאחוז בכל האמצעים הדרוסים שבלי להיות "רחמנים בני רחמנים" ולבצע את ההחלטה. אני מבקשת לכך את עזרת הנוכחים כאן. אני חוססת טעד כה לא נעשה דבר. יוסב-ראס ועד הסנהל במוסד זה נמצא זה כמלונס רבעי סנה בחוזאלארץ ויסהה סם ענד זכנ ידוע. מר-אילן עוסד עתה בימים האחרונים של סנהל בתי-הספר והוא יסוק מאוד ולא יוכל להתפנות לסאלות אלו, ולא נעסה כל דבר רציני בכיוון זה - יש לזכור זאת.

יסנן במוסד זה כמה מורים, שלועתנו הם, יכולים להיות מורים טובים למבוגרים, אבל לא רצוי, או שיה בלתי אפשרי שהם יעניו במוסד זה. המקרה האחר הוא של בחור צעיר. הפריבציפ הראסון במוסד זה צריך להיות, טרק 50% מהמורים יהיו עיוורים, כי יסנן סקצועות טרק מורים פקחים יכולים ללמד, כן יסנן סאלות חיבוכיות מיוחדות והמורים המלמדים עתה במוסד זה אינם יכולים לפתור אותם. במוסד זה עובדים על יסוד מסורת יסנה והיא לתת עבודה לאנשים עיוורים. במוסד זה עובדים אנשים רבים במסרות חלקיות, ואנשים אינם מתאימים כלל לעבודה.

גב' ברט:

שהוא חניך המוסד

סתוך גיטה זו ניתנה לבחור אחר/לגמור את סמינר המורים בבית-הכרם, רק כדי לתת לו אפשרות ללמוד, ובסתך הסגה הוא נתן רק מספר סעות לצולים כ-4-6 סעות בשבוע, על יסוד ה דורס לו הסודה הזה את הזכות לקבל עבודה קבועה שלמה בבית-חינוך עיריית. הוא עיזר וסמו יהוסע גרונמיץ, הוא פסעס חרט, ובצופינו איננו מתאים לעבודה סם. הוא גם פנה להסתדרות המורים ולמסתדרות הפקידים בקטר לכך בודיסה שהוא זכאי לעבוד סם. על יסוד זה קבלתי סכתב חריף, כביכול, לססחתי הכחיס בכתב סר אילן את הענין. הסלחסה, אסנס נססכת, כי הבחור סססיך להסית. אבל אם הוא יחיה בסקום הסתאים, כלומר הוא יכול ללמד בקבוצה קסנה, עם סכסיר להגדלת כח הסטיעה, ואז יוכל ללמד סבוגרים. הוארצנה דוקא ללמד בית חינוך עיריית - ועל כך אנו צריכים לעמוד.

יסגו סם עוד מורה אחד וסמו רפאל סזרחי, סהניע לגיל הפנסיה הוא מורה לסוסיקה ולכיוון פסנתרים, סן הוותיקים ביותר סבמוסד. חיריליות עליו אינן טובות ביותר, ובצופינו והאנחנו - איבגי למוסד. הוא בגיל 55 סנה וזכאי, ואולי סחויב לצאת לפנסיה. הוא סרוב. אבי רוצה להזכיר, כי הסתדרות המורים פנתה אלי בודיסה לחסלים את סטרות המורים החלקיים במוסד, במוסד, יסגו זוג מורים: הסירה הוא סוצ, ספורקה-והם הכניסו את סכסוכי חיהם הסספחתיים לתוך המוסד ונחשו לסכסוכים נוספים. אנו עומדים על כך ססני המורים - הזוג - יעברו לעבודה אחרת. אלה הם ארבעת המורים סיכולים להיות מורים טובים מאוד למבוגרים אבל לא רצוי סיהיו סכככים לילדים במוסד סגור. ד"ר לודביג כהן הדריך את כלנו בחינוך עיריית, בסיקום עיריית ועוד. חיהתי רוצה סנאסוף את הכח הדרוס, סגם אנו כסדה ססויסת גוכל לעמוד בעבודה ססספסכת כאן.

א. הכרמלי:

תרסו לי לומר מספר סלים. אבי מודה לוועדת החינוך ולועדת הסירותים הציבוריים, אף על פי שלא קבלתי רשות לכך סחנרי, אבל אני חוסכ סהם יאסרו את דברי. אני וחברי טובעים זה 18 סנה במוסד זה. הורים מוסרים את ילדיהם למוסד, אפילו הורים סככלי עסירים, או סוסדות ציבוריים אחרים וגם עיריות בתוכם, סולחים את ילדיהם וסוכחים אותם. זוהי ירוסתו סל המיסד רבי סרדכי בןההלל הכהן. בינתיים חיו סלהנות סכנות ואני פרגיס את הבעיות העוסדות בפנינו. הנה קסח סדינת יסרמל וסססלת יסרמל ויס סכצעים, ויס עם סי לדכר. אולם, אני סכקס סכס, איבגי סן הסוותרים הקלים, אבי יודע לעמוד על דתתי, אך עזרו לי, עזרו לנו איך וסה לעסות עם הוותיקים הנכבדים במוסד אם לא ירצו לפנות ססנו, יס צורך להספיע, או להספער זאת.

הי"ד ט. פדסיץ:

אנו אסרנו סדאנה זו אינה סוטלת עליכם.

א. הכרמלי:

אני מודיע לכם כי אנו אסרנו פנסיה כדי סהמורים יוכלו לצאת סרצונם הסוב. ידועים לי היסב כל הענינים סל סני המורים, הזוג, דברים אלה ידועים לכל בר-בי-רב בסקום. אנו גססח לסיכון, עבודה, ופנסיה חלקית, אך יהיה זה בססותף עם כל הסטרדים האחרים עם ססרד החינוך וססרד הסעד. אני גסוח סהמוסד יססח לכל זאת. צריך להכנס לאורם סל דברים, צריך לסבת במוסד. חבינו, כאסר נתקלים באדם צעיר, בעל כטרונות, והוא חרט. סה לעסות עם אדם כזה, לסלאכה הוא איבגו סוכסד והוא לומר היה רצוי מאוד סיסצא פתרון סתמים על ידי כך סכאי כח ססרד הסעד וכאי-כח ססרד החינוך יכנסו לוועד הסנהל סל המוסד. אני סנסיה סנקבל ברצון כל עזרה. ססילו בססכס את העזרה הזאת, ססנו אבסי ציבור בססכס, לא פקידים. ססעם ססרד החינוך ולא ססעם ססרד הסעד. ואני סצדי אססח לאותו היום סיסצא פתרון, וססצא

א. הכרזות:

את מקומי. מנהל המוסד מטעם הציבור הוא מר פייבל סלצר. אנו נקים השנה בנין בוסף שיהיה לעזר לפתרון בעיות רבות.

ב. צ. דינבורג:

ישנן פה שאלות רבות, ועד כמה שאני מכיר את המוסד, יש לברך עליו, ועל מסייעיה. את המורים, כמה ממורי המוסד היו תלמידי הסמינר. נכון הוא, שהאשנים הם רחמנים ואכזריים כמחד וזקוקים לרחמים, אבל הענין כשלעצמו, הוא מסוין. זוהי שגיאה ציבורית שהכניסו את הזוג לעבודה, והם הכניסו את עניניהם הפרטיים למוסד. אולם אין זה מספיק שאנו מבדילים את המבוגרים מן הצעירים במוסד. לדעתי, יש להבדיל בין הנהלת בית-הספר להנהלת המוסד, כי אלה הם שני ענינים שונים. אותם המורים שישנם יש לתת להם סמכות להיות מורים, אך לא כל מורה צריך להיות בחבר המורים של בית-הספר. לא כל מורה נסמין צריך להיות בחבר המורים. זהו בית-ספר מקצועי, נניח, המורה למלאכה הוא טוב למוסד זה ולא לסמינר. אני אומר לכם סנסיוני, כי ישנה דרך אחרת, והיא להזמין מורים טובים. לדעתי יש להרכיב עתה חבר מורים, מטעם מחלקת החינוך, והיא צריכה לאשר את המנהל ואת המורים. המורה, החבר בחבר המורים הוא זה הנותן שעורים כלבד.

הנהלת בית-הספר צריכה לקבל את כל הסמכות בעניני בית-הספר. השקפתי היא, ואינני יכול להבין זאת שמנהל המוסד נטע לאמריקה, ומי יודע מהי המטרה והכלל של המורים לסבול - זוהי שערורייה ציבורית, והיא לא תסתיי.

הצעתי היא איפוא, כי למעשה, צריכה הנהלה המוסד להיות מאושרת ולעבוד מתוך הסכם עם משרד הסעד ומשרד החינוך, וגם עיריית ירושלים באם תרצה בכך, וכסיוע תועדה שתדע כי הנושא רציני. אין זה ענין של כבוד שיחזיקו במוסד זה אנשים שאינם פעילים, וישבו להם מעבר לים - הן זהו אבסורד. יש להגדי יפה את ההכחנה בין זכויות הנהלת המוסד לבין הנהלת בית-הספר. ישנם שם מורים טובים. ישנו שם אחד בשם גרוהוויץ, הוא איש מוכשר, אך הוא איננו רואה ואיננו שומע והוא איננו יכול לעבוד - אלה הן מעלות להתטרדות, אבל אין הוא מתאים למוסד יסוד. לא כל עיור יכול לפי סגולותיו הנפשיות להיות סדרה.

לדעתי, יש לאשר את כל ההצעות ולנקוט באמצעים ולראות שהענין לא ידחה לכנסת השנייה. יש להם שבועיים עד לגמר האולטימטום, יש לפקח שהענין יסודר בזמן הקבוע. אבל אני מניע לכם לא לסמוך על כך. ידוע לי שיטנם החלטות המתקבלות פה אחד והן מוצאות לפועל כעבור 20 שנה. יש לעמוד על המשטר ולא לדחות את הדבר לכנסת השנייה.

ג. גורדי:

יותר מאשר אני מתכוון לחוות את דעתי, אני מתכוון להציג שאלה נוספת. אני מבין שכל ההחלטות ערוכות בקווי הסכם לגבי הענינים במוסד. אולם דומני, שיש להרחיב ולראות את מספר הנזקקים למוסדות מסוג זה בנמצאים בארץ. אינני יודע מהו המספר. אבל ברור, כי אם בוא העליה הגדול לה טארצות המזרח, נחמסם הסייג לא מעטים. אני רוצה להזכיר לחברי הועדה, כי בחוק חינוך חובה ישנה פיסקה המייצגת פתיחת מוסדות לילדים דביליים. מסתבר שאנו צריכים לדאוג לכך שהצורך במוסדות מסוג זה יספק במלואו ובעיקר מאחר שהוא אינו כה גדול - ודאי שאפשר לספק אותו.

י. גוריי:

חבט הכנסת הכרמלי אמר, כי הם כרצון יהיה מוכנים לשתף אם באי-כח משרד החינוך בועד המנהל. נדמה לי, כי את הצעתו אי-אפשר לקבל, משום שאין המדינה יכולה לקבל את התפקיד ולהכנס לכל ועדי המנהלים. אמנם, לאחר שקיימת כבר המדינה, נשאר עדיין שדה רחב ליזמה ציבורית, ובעיקר בעניני הסעד, ונשאר מקום לשיתוף פעולה. עניני החינוך אמנם, התרכזו כלם בידי המדינה, לכל השלבים, מן התא הנסוך ביותר ועד הגבוה ביותר. פירוש הדבר שמוסדות מסוג זה צריכים להיות בידי המדינה. אני אינני מציע זאת. לדעתי, אם הגיע הענין לשלחנה של ועדת כנסת, היה מחובתנו לומר שיטנה וכן הנהיגו, כדי להסדיר מה שניתן להסדיר. המטרה צריכה להיות, שיש להקים מוסדות כאלה. לדעתי, יש פה מקום לשיתוף הרשות המקומית, לשיתוף משרד הסעד ומשרד החינוך. בשדה החינוך יש עדיין מקום ליזמה ציבורית, ודבר זה צריך להעשות על-ידי הרשות המקומית, ומשרד החינוך יעזור בכך, בקשר למה שאנו אומרים בד' האמות שלנו, של הבעיה המצומצמת הזו, ומה צריכה להיות המגמה בכל הפעיה הזו.

היו"ר ש. פרסיץ:

על סדר-היום שלנו עומדת השאלה של די-ן-וחשבון של ועדת המסנה לעניני מוסד בית-החינוך עיורים ועל כן לא הרחבתי את היריעה.

א. רזיאל-נאור:

אין ספק, כי הרחקת המבוגרים מבית חינוך עיורים, והמוסד ייהפך לבית חינוך לילדים עיורים - הוא דבר טוב. אולם נדחמתי, כאשר שמעתי שישלחו את המבוגרים לעכו. אני מכינה סמכווננים לאותו מוסד שנמבצר, לאותו מוסד שקיים שם. אם אין הכוונה למבצר - אשמח לשמוע. ואם אינני טועה תרשו לי להביע את חרדתי. אם נמצאה דירה בטלביה, אולי צריך לעשות מאמצים נוספים ולקבל דיירה נוספת. קשה לתאר שאפשר לקחת אנשים שגורלם הסר להם ולשלוח אותם למקום זה.

פ. אילנית:

הועדה עשתה עבודה חשובה, אני השתתפתי בחלק מעבודתה, ונוכחנו לדעת שיש מסורת מסוימת בעניני ירושלים. אבל ישנם אמצעים, דרכים שונות המקצרות את הדרך. כך יש למצוא הסדר גם בענין מוסד דיסקין. אנו כלנו לא עמדנו די על המסר, כי יש ומתיגעים, מסום שהבעיה אינה מתקדמת. ידוע כי העליה מארצות הסוחר מביאה אצלה אנשים מסוג ידוע הזקוקים למוסד זה, ועלינו החובה להביאם לילדים החלה למוסד כזה, כי הם אינם יכולים להיות במחנה או במעברה. ילד כזה הוא במילא מקופח על-ידי הטבע, יותר מאשר על-ידי החברה. לכן מוטלת עלינו החובה להפוך את הבית הזה לבית חינוך לילדים עיורים - כשמו, ולהעבירו למשרד החינוך ושכל עניני החינוך יהיו מרוכזים בו ומשרד החינוך יהיה אחראי לכך. זוהי התביעה וזוהי פעולתה העיקרית של הועדה גמעה כאן תביעה שיש למצוא פתרון קונסטרוקטיבי יותר. ברור כי נמצאים טון מבוגרים ויש למצוא דירת מבוגרים לאנשים אלה. דבר זה צריך להיות מענינו של משרד הסעד, למצוא מקום מתאים לאנשים מבוגרים - דבר זה הוא חשוב. יש לבנות שם/את הפרסונל מחדש. כל זה צריך להיות שייך למשרד הסעד. במרה שמשרד הסעד זקוק לכחות פדגוגיים לבית החינוך לילדים עיורים הוא צריך להעזר על-ידי משרד החינוך.

לדעתי יש צורך בועד מנהל ציבורי במוסד, ואין זה חשוב אם זה במוסד דיסקין או בבית-חינוך לילדים עיורים, וזו איננו יכול להיות כמסתא שם/את הועד הפדגוגי. החלטה זו צריכה להתקבל פה אחד כי כל אחד מכיר ויודע מה הן הבעיות הפדגוגיות במוסד זה. הועד הפדגוגי צריך אולי להיות בהשתתפות הציבור, כי אין זה ענין שהמורים יסתדרו ביניהם.

פ. אילנית:

הצער הנוסף שיש לעשותו הוא הנוגע למשרד החינוך. יש להקים חבר מורים כזה במוסד, שמשרד החינוך יוכל להכיר בו ושהוא יהיה שותף בעניני המינוריים כשם שהוא שותף לכך בכל הארץ, שדבר זה יהיה נהוג גם במוסד זה. כולנו תמימי דעים, כי האנשי המשרד יעבוד במוסד זה, צריכים להיות מן הסוג המעולה ביותר. זהו דבר שצריך להיות במסגרות. יש למצוא אנשים אידיאליסטיים שימצאו במוסד בכל ימות השבוע ובמשך כל השנה, אין זה ענין רק לשבתות ולתעסוק. לדעתו י' המסדר דברים אלה, ואין זה ענין דווקא לכנסת הראשונה או השנייה. ענין הבחירות אינו קובע כאן כרגע. כמובן שאינני מקבלת את דעתו של חבר הכנסת דינברג על אי שיתוף כל המורים בועד המדעני. לדעתו צריך להיות נציג של מחלקת החינוך בועד זה.

לדעתו אין טעם מקום לענינים של פסקי

דין, אלא יש לתת את העזרה בציבורית ואת העד הציבורי כדי שהדברים יוצאו לפועל, ולאחר שגם משרד המעד יבטיח את התנאים לאנשים המבוגרים. אין כל ספק שהאנשים המבוגרים אינם יכולים לשבת יחד עם ילדים בגיל הגן, הם זקוקים לאוירה של עמידה ברשות עצמם. יש לבקש את משרד החינוך שהוא ימנה את נציגיו בועד המנהל לפי הקווים האלה, ואז ללא כל ספק, מוסד זה יוכל להיות לעזר לכל הילדים הזקוקים לטיפול.

ד. כהן:

אני חושבת שלכלנו ברור שעצם התערבותה של ועדת החינוך הביא נרעה לענין. אולם, אנו צריכים לדעת היכן נגמר תפקידינו והיכן מתחיל תפקידם של המשרדים המינוריים. מדינתנו שישנם קשיים שונים בהוצאת האנשים. עליו לענין, כי משרד המעד הוא הבנה רבה לכל הבעיות. לדעתו, בלעדיו משרד המעד לא יכול היה משרד החינוך להגיע לשם. כיון שאני לא אהיה יותר חברת כנסת, דבר שאני מצטערת עליו מאד, אם כי אני סמחה שאינני הולכת לבחירות, אני רוצה להטיף מסקנה אחת מתוך הויכוח. אנו רואים, כי בתעוררה עתה גם שאלת סמכותה של ועדה ציבורית. עוד זמן רב יעבור עד אשר המדינה וקופתה יוכלו לפתור את כל השאלות, וגם אלה המוטלות עליה. אבל גם אותן השאלות שהיה עליה לפתור, והיא היתה יכולה לעשות זאת מתוך לחץ - התעוררה שאלה של יצירת תקנון למוסדות אלה הנתמכים בעין יפה ורחבה, מוסדות שלא היינו צריכים להקים כשבילם בנינים. אולם, ישנם מוסדות רבים שסם הציבוריות היא מחוץ למסגרת הרשמית. יש צורך לעבד תקנון כדי שנדע איך מתנהלים מוסדות כאלה, כי ועדה ציבורית רוצה לדעת את זכויותיה. כן הדבר לגבי מנהלים של משרדים. אני אסמח מאד אם בכנסת השניה הועדות יעבדו במשותף תקנון כזה, הקובע את הקונסטטוטוציה ואת סמכותם של מוסדות ציבוריים והפיקוח עליהם, שכוונת המשרדים השונים וזכויות החובה הציבורית, כדי שהם לא ירגישו רק ככה חולנת. הועדה הציבורית צריכה לעבוד יחד עם המשרדים השונים. נדמה לי, כי בדרך כלל אנו יכולים להיות טובים רבון מעבודת הועדה ומהמשרדים השונים. חברת הכנסת פרסיץ לקחה לידיה את היזמה ונתנה לכך הרבה מהדינמיות שלה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני מודה על הדברים, אך לא הייתי רוצה לקבל אותם לפי כתובתי הפרטית, אנו עובדים עם נציגי המשרדים השונים. אני בכל זאת הייתי רוצה לנגוע בכמה נקודות בטרם שד"ר גן-יהודה יגיד את דברו.

אני רוצה לומר לחבר הכנסת גורי כי בעית עליית ילדים עיורים לא נעלמה מעיני ועדת המסנה, כי אנו דברנו על ההכרח להוציא את המבוגרים מן המוסד ולפנות את המקום לסם קליטת ילדים הנדפקים על דלתות המוסד. לכן, לא סמרתו לכם את הדבר הזה ולא עמדתי על כל הבעיות. החחלטות שאנו נקבל באות לחזק את אותן הדרישות שיש בכוחן להביא לשינוי המצב. אני רוצה להאמין כי אנו נצליח להוציא את המבוגרים מן המוסד, ומשרד המעד הבטיח לצייד את הדירה בטלפיה ולהכניס אדם מתאים לשם, אני בקווה שדבר זה יקטין את כח

היו"ר ש. פרסיץ:

את כח ההתנגדות של אותם האנשים היושבים כיום במוסד ואינם רוצים לעזוב, צריך יהיה להספיע עליהם באמצעים אחרים, הרי איננו צריכים לסנוע את המלצתנו מלאחזן בכל האמצעים הנראים להם כדי לפוצץ את הדבר לפועל. יותר מזה לא נדרש טאטנו.

אשר לזקנים - הוטל עלי לחזק את ידיה של גב' מאירוביץ שצריכה היתה על-ידי פניה לטר פסטן להודיעני על המצב. על כל פנים עומדת בפניה ציף לסדר את הזקנים ובאיזה מוסדות.

אשר לסידורם של הדפקטיביים שבמוסד - הבינותי לרוחה של חברת הכנסת רזיאל-נאור, ואני אומרת שלא על בקלה קבלנו הצעה זו. הקרתי מפי הגב' מאירוביץ מה הם תנאי הבית הזה שלטם עומדים להסלח האנשים ובאיזה תנאים יחיו שם. לי נראה, שאנו תופשים את הרע במיעוטו. האנשים לא יהיו כלואים, נבית-המסובעים, תהיה שם מחלקה מיוחדת בהדרכת אדם שיפנה לכן מטעם מסדר הסעד. גב' מאירוביץ מסרה שאין זה נמצא במבצר. אני חושבת שגם אנשי מסדר הבריאות וגם אנשי מסדר הסעד לא הביאו הצעות כדי להפקיר את האנשים האלה ולהעמיד אותם בתנאים בלתי אנושיים. מתוך סבנוע זה קבלתי את הצעת גב' מאירוביץ.

אשר לדברי חבר הכנסת דינבורג - הבינותי לרוחו שאינו רוצה לפגוע בזכויות המורה. אולם לעצמנו הרב אין עדיין המקצוע מפותח-אנשים בעלי הסכלה פדגוגית מורים מקצוע נבית-הספר. אם למסל במוסד רגיל אפשר להתחשב בזכויות האדם הנכנס למסד חינוכי, כלום אדם שאינו בעל הסכלה פדגוגית במוסד אינו מלמד מקצוע? על כל פנים אינני מציעה שאנו נקבל החלטות בקשר לכך. אבל בכל זאת אין להתרגש לאפיקורסות זו הנאמרת. הדברים האלה אינם נובעים מתוך הרצון לקפח את מישהו, אלא מתוך רצון להרים את רמת המורה המקצועי בבית-הספר.

הייתי מאוד מבקשת אותכם, פי אני יודעת שבדאי יתעוררו טאלות חוקיות בקשר לריאורגניזציה. אך מכל מקום לבצעה. אני מבינה שהסתתפות בציני מסדר החינוך בועד מנהל של המוסד יכולים להתפרט בצורה מיוחדת. לדעתי צריכים להסתתף אנשים אחרים. ייתכן שהמטפחים על החינוך צריכים להסתתף אבל לא בתור ממננים מטעם מסדר החינוך כדי לעזור לוועד המנהל של המוסד לעבוד ביעילות רבה יותר. אני מקווה שסדר החינוך ימצא את הדרך להסדיר את הדבר לטובת העניין.

ד"ר בן-יהודה:

לפני כן לחשתי לחברת הכנסת פרסיץ, וכיון שלחשתי אני רוצה לומר בקול רם את הדברים האלה. אני אמרתי, כי אינני מאמין שדבר זה נבצר כבר, כשם שהיה הדבר בענין בית-היתומים דיסקין. אינני מאמין כי מאר הוא היום האחרון להודעתם. אסמח מאוד אם נתגבר על הדבר הזה. אני יודע מהו המצב, אני יודע את המצב המשפטי המסובך של מדינת ישראל שכל מי שרוצה להסתטט במספט של מדינת ישראל יכול לעשות זאת, ואנו כבר סובלים מזה. על כן אלה העוסקים בכל הדברים האלה אל יביחו את המושכות, כי הם בודאי ימצאו דרך כיצד להסתטט מזה. אמנם זוהי הישיבה האחרונה של הועדה, אולם אל נשמח על ההיטבים מכחיבה זו. עוד נצטרך לטפל בכך וגם הועדה וגם מסדר החינוך יצטרכו לתת את ידם לכך.

מסדר החינוך לא רק מבטיח, אלא הוא גם חייב לטפל בזה, ומתוך בקורת מבט זו אנו סוכנים להכנס לוועד המנהל של בית חינוך עיוריים. ברור כי סידור תנאים אלה יביא לידי כך שאנו נכיר במוסד, אם כי אנו יודעים מה החוק אומר, ואנו חייבים לדאוג לחינוכם של כל הילדים בישראל, ולא רק של המוכשרים בלבד. אם אנו נפנה את המבוגרים מן המוסד הוא יוכל לקלוט ילדים רבים יותר, נוכל אולי, אפילו, להאטופף, אם יהיה צורך בכך.

גב' ברט:

כעת נמצאים במוסד זה כ-90-80 ילדים.

היו"ר ש. פרטיץ:

הם מורדים שהם מוכנים לגנות פבליונים
בשביל הילדים.

ד"ר בן-יהודה:

אני מצטרף לתודה שהופנתה למשרד הסעד.
היזמה היתה בידנו ואנו הרגשנו את עצמנו
חייבים לטפל בענין זה. אולם אני רוצה להעיר הערה אחת שבגור עתה
יש ומנצלים את החוק לרעה. החוק נקרא: חוק לימוד חובה ואיננו
נקרא חוק חינוך חובה, וכבר נמצאו אנשים המשתמשים בו. אני מודיע
לכם, כי בכל מוסד, ובמוסדות יותר מכל מוסד אחר, אין להבדיל בין
חינוך ללימוד. ייתכן ובמוסד שלומדים בו ילדים נורמליים אפשר היה
אולי להבדיל, הרי במקרה זה אין כל אפשרות להבדיל בכך, ולא ייתכן
שיגידו שהמורים המלמדים במוסד זה רק ילדים, אנו נצטרך לעזור
את המוסד. במוסד זה ובכל המוסדות הדומים שגב' ברט מטפלת בהם, אין
היא סחרה אלא היא מהנכח. אנו נצטרך לטפל בכל בעיות החינוך
של המוסד. את יצד הכלכלי נצטרך לקבל יחד עם משרד הסעד - אנו
נהיה מוכרחים לעשות זאת. נעשה בסיון לעבוד כשיתוף פעולה עם
האגודה העולמית שיטנה. על כל פנים אנו נצטרך לטפל בשאלות החינוך
ובשאלות המורים לסלאכה. אם ועדת החינוך עומדת לסכם את שאלת המורים
למלאכה, אני לא הייתי מציע זאת, לעורר עתה את בעיות המורים האלה,
כי אם אנו נודיע עתה על איזו שהיא החלטה דבר זה לא יקום ולא יהיה.
המורים והמדריכים העובדים עם ילדים אלה הם מורים. אפשר לקבל
החלטה שאדם שאין לו הכשרה פדגוגית לא יטפל בילדים, אולם עלי לציין
כי גם במקצוע התנ"ך ישנם מאות מורים שאין להם הכשרה פדגוגית
ולא רק במקצועות המלאכה. לפי שעה לומדים כל הילדים, ואם ישנם בודדים
שאינם לומדים, הרי זה משום שלא רדפנו אחריהם, ואנו קבלנו כל מורה.
אני חוזר ואומר כי מהמורים האחרים, אנו דורשים הכשרה פדגוגית
ועדיין לא וותרנו על זה, אנו מטילים עליו חובת השתלמות, גם המורים
למלאכה יצטרכו לעשות זאת, כי מוטלת חובה פרוטסטנטית.

אשר לנציגות בוועד המנהל - אנו נשב

ונשתתף בוועד המנהל, אנו איננו חברים שם-אפשר להנמיך זאת שבאי-כח
הממשלה יהיו שם אחראים על המורים כלפי המדינה. בשבט זה יצטרך אז להיות
חופשי בדעתו ולהביע את מחשבתו ולעשות כרצונו.

היו"ר ש. פרטיץ:

אני הייתי רוצה לומר נקשר לבעיה שהתעוררה
כאן עם ועד ציבורי. יהיה צורך לתת את
הדעת על הכפילות הספרית את עבודת החינוך בארץ, שבצבא בעיקר
מצד משרד הסעד. אני מוכרחה לציין, כי בכל הארצות המתוקנות,
הסעד לילדים צמוד למשרד החינוך. מחלקה זו אין לה מקום במשרד
הסעד שלנו. כאשר באים לטפל בילדים בגיל חינוך חובה ובילדים בגיל
יותר נמוך מתחלקים התפקידים בין משרד החינוך ומשרד הסעד. הטיפול
בילדים בגיל 4 נמצא בסמכותו של משרד הסעד. הטיפול בילדים בגיל
חינוך חובה - מסמכותו של משרד החינוך. מועדונים ליד בתי-הספר
הם מסמכותו של משרד החינוך. מועדונים מחוץ לבתי-הספר - מסמכותו
של משרד הסעד. החינוך המקצועי בעצם הוא בסמכותו של משרד החינוך
וישנם מחלקה מקבילה במשרד הסעד המטפלת בו. ישנם עוד דברים רבים
אנבורדיים. הזנת הילדים בבתי-הספר היא לא רק שאלת סעד, אלא גם
אמצעי חינוכי שמדגה ראשונה, ואף דבר זה מוצא מסמכותו של משרד
החינוך ומועבר למשרד הסעד. אנו עדים להפרעות חמורות מאוד בעבודת
החינוך בקשר עם כפילות הבעלות הזאת.

היו"ר ש. פרסיץ: לדעתי צריכה מחלקת החינוך להמשיך את הלימוד בבתי-הספר לילדי עולים לפחות עוד חדש. משרד הסעד קובע שבאותו חודש צריכות להתקיים קייטנות בבתי-הספר, יוצא אפוא שישנה התנגשות בין מאינטרסים של משרד הסעד לבין אלה של משרד החינוך. משרד הסעד מודיע שהוא סובר את המטבחים וילדים אלה הנמצאים בבתי-ספר וזקוקים למטבחים אלה נשארים ללא הזנה. משרד החינוך צריך לעורר שאלה זאת לקראת שנת הלימודים תשי"ב כדי להבטיח עבודה יותר יעילה בתוך מערכת החינוך.

ר. סל: השאלה שעוררה חברת הכנסת פרסיץ היא שאלה מכובדת מאוד. יעיר ד"ר בן-יהודה כי עוד בחקופת הוועד הלאומי עוררתי את השאלה הזו ותבעתי שיש להכנס לכל הפרטים האלה של העבודה הסוציאלית. בהחלטה שלנו יש לשקף את הדעה שלימוד וחינוך אלה הם דברים שאינם ניתנים להפרדה. ואנו נעורר את השאלה הזאת גם לפני משרד הסעד ואולי גם בפני משרד מבחינות, כי ישנם למשל באחווה מוסד לילדים, שבו נמצאים ילדים דפקטיביים, כבדי חינוך מדרגות שונות. כיון שהתעוררה שאלה זו, כדאי היה לקבל החלטה בקשר לכך, אולם יש להיות זהירים מאוד בקבלת החלטות, כדי שמבחי הוועדה יראו את השאלה מצדדים שונים.

ד. נצר: בעקבות הטיפול במוסד בית-חינוך עיורים יש לשים לב כי לשאלה זו יש פנים לכאן ולכאן. אנו משאירים מסכת לכנסת השניה, ואולי יש לחשוב שיש מקום לשתי ועדות ולשני משרדים מתוך מטרה לתאם ולמצוא איזון שהיא מסגרת לפעולה. כיוון שחשנתי שנדרש על משרד הסעד רציני לשאול את השאלה הנוגעת כיצד יסתדרו המשרדים השונים? אולם ישנם עניינים שאין יודעים לסיים שייכים. אינני יודעת אם ההזנה שייכת למשרד הסעד. הן כל העבודה יכולה להיות עבודה חינוכית ויכולה גם להיות עבודה סוציאלית. ברור שישנה עבודה חינוכית גדולה בהזנה. אבל יש לדעת מי הדואג לזה שיהיה מטבח פתוח בבתי-הספר השונים, אם משרד הסעד או משרד החינוך. ואם בתי-הספר צריכים להיות פתוחים עוד חדש אינני יודעת אם אין לדאוג לכך שגם המשטבחים יהיו פתוחים. אולי צריך לחשוב על כך להקים משרד משנה לשני המשרדים, כלומר מחלקת חינוכית-סוציאלית כי ישנן בעיות מיוחדות בחינוך שהן בעיות סוציאליות כרבע ומחלקה זו תצטרך לפתור אותן ולמצוא את הדרך. מתוך הצעה זו נשאיר את הדבר לבירורים לכנסת השניה.

ב. ג. דיננדר: כנראה שלא הבינו את דברי ביחס למורים. כאשר מחלקת החינוך שולחת את מכתב הטייפ למוצה, הרי יש מוסדות ששם מורים נותנים רק שיעורים לשבוע, מורה כזה איננו חייב להיות חבר בחבר המורים, הוא איננו משתתף בישיבות - כך הדבר לפי התקנון, אם מורה נותן פחות מ-8 שעות לשבוע, הוא איננו משתתף בישיבות. עצם היותו חבר במוסד - זוהי עבודה אחת.

היו"ר ש. פרסיץ: אני מבינה שהצעתך אינה עומדת להצבעה. אני רוצה להעיר לחברת הכנסת נצר שאנו מציעים למשרד החינוך לעזור את הבעיה הזו ולהתכוון לקראת שנת הלימודים תשי"ב, כי בכנסת השניה לא יהיה לנו מתי לדרון על הדבר הזה. הבעיה היא חמורה ומכבידה על העבודה.

היו"ר ש. פרמיץ: אני מציעה לעדנה שנקבל את ההחלטות וההצעות שמציעה ועדת הסנה, כדי שאוכל לרשום אותן כהחלטות ועדת החינוך.

אני הייתי חפצה, למען הסדר, להביע את הערכתנו לוועד המנהל של המוסד שעשה כמיטב יכולתו עד היום הזה ונענה גם לדרישת הציבור להכניס את כל אותם השינויים שהועדות הפרלמנטריות ומשרד החינוך ידרשו לטובת המוסד.

ענה הייתי חפצה לשמוע מפי דר. בן-יהודה על מצב גיוס המורים, המורות והגננות.

דר. בן-יהודה: אין לי מה להוסיף על אשר מסרתי. נתקיימה פגישה בין סמלא מקום שר החינוך והתרבות,

מר שרת, לבין שר הבטחון. ואנו הבאנו בפניו את כל הבעיות ותארנו לפניו את המצב כמות שהוא כרגע. אמרנו שאם נביא בחשבון את העליה מפרס ואת העליה מעירק שהיא כבר מציאות נחוצים לנו בין 2500 - 2000 מורים. כל המוסדות המכינים מורים, ואם כולם יצליחו - נוכל לקבל 1200 - 1000 מורים ושאר המקומות יתמלאו על-ידי סתם אנשים שנזמין ללא כל הכשרה פדגוגית. אנו עומדים בפני הגדלת מספר שעות של המורים העובדים. על זה ישנה כבר הסכמת הסתדרות המורים בתנאי ידוע. התנאי הוא - הקלות במס ההכנסה, אנו מקווים שבכל זאת נוכל לבצע זאת, ובמידה שלא בודיע על סגירת בתי-ספר בגלל מחסור במורים - דבר שלא היה. וכל זה בתנאי שיסאר כל חבר המורים הקיים. אם ילכו לצבא כל אלה שצריכים ללכת, יחסרו לנו 1200 מורים, לפי חשבונו, מורים אלה צריכים ללכת לצבא. אנו בקטנו משר הבטחון שיחדש את ההוראה שנתן כשנה שעברה. ההוראה היתה כזו: כל המורים המלומדים והגננות הנמצאים בעבודה מסש שהגיעו לגבול גיל הגיוס, כלומר, מורים שהגיעו לגיל 27 שנה ומורות וגננות שהגיעו לגיל 25 שנה - חייבים להתגייס, כי איננו רוצים בשום פנים שמורה ישתמש מעבודת הצבא בעזרת ההוראה. גם לילד דבר זה נחוץ שידע שהמורה מלא את שירותו. כל המורים, המורות והגננות שלא הגיעו לגיל 27 - מקבלים אורכה נוספת לשנה. החשבון הוא שיש קרוב ל-150 מורים, מורות וגננות שהגיעו לגבול. אנו מציעים ש-100 מהם ילכו לצבא ורק אותם המורים העובדים בישובי עולים, ישובי ספר וימשיכו לעבוד באותו מקום - עליהם אנו מציעים שצבא לוותר על גיוסם, גם אם עברו את גיל הגיוס.

ענה אנו מציעים שבחוד זה יכללו גם גומרי המסיכורים והקורסים המזורזים.

כן, אנו דורשים שבמורים בתי-הספר התיכוניים שמטפרם הוא קרוב ל-1500, תנתן לנו מכסה של 250 איש שיכנסו לסטיבורים וילמדו שנתיים מלאות. רובן תלמידות. אנו דרשנו זאת גם בשנה שעברה, ונתנו לנו 150 תלמיד. השנה נעשה הגיוס בתי-הספר התיכוניים בגלל העתודה האקדמאית, כדי להקל על מיוצגם של התלמידים. הסכסכו שתנתן לצבא רשות להכנס לבתי-הספר ואנו דורשים שינתנו לנו 250 תלמיד והסאר ילכו לגיוס. דבר שצבא לנו גם בשנה שעברה.

א. ציפלינג: האם אין חשש שצורה זו יהיה בה מקום להשתטטות?

דר. בן-יהודה: אינני יודע אם כל ההולך לעתודה האקדמאית אין בזה מקום להשתטטות. סוף סוף ההליכה להוראה אינה דבר שיש להתבייש בו, ואנו מבטיחים כי בהגיע התלמיד לגיל גבוה יותר נשלח אותו לצבא.

ד. בן-יהודה:

נוסף לכך, בקטנו שיחזירו לנו בנות
שהצבא אחרי שרתו רק שנה אחת, את אלה
הרוצות להכנס להוראה או לסמינרים, מקרב אלה הבנות הטובות
המשרות בשרות חובה, או שהן מורות וגננות, או שהן רוצות להכנס
לסמינרים, שהצבא יסתפק רק בשנת שירות אחת. ברור שבדבר זה יש בו
טעום חידוש. לפי שעה אינני יכול להודיע רשמית על יחסו של שר
הבטחון לענין זה, כי זה עדיין.

א. רוזנאל-באור:

האם ישנה אפשרות לנקוט בצעדים מעשיים?

ד. בן-יהודה:

התשובה תהיה בעוד כמה ימים, אבל אינני
יכול לחייב את שר הבטחון בהודעת.

היו"ר ש. פרסיץ:

אין דבר זה משחרר אותנו מהחלטתנו הקודמת.
אנו מצידנו נפעל לפי הציונות הפולמנטרית
הרגילים כדי להשפיע שהדבר ימצא את תיקונו, כי הסכנה המאיימת היא
בדולה מאד. אני מבקש את התזכיר כדי שנוכל להעבירו להרש"ש, וכדי
שנוכל להפגש עם יושב-ראש ועדת חוץ ובטחון על-מנת שנוכל להרכיב ועדת
משנה מסוימת אם יחיצורך בכך.

כמובן, שנשארו ענינים תלויים באויר שעוד
תדרש ועדתנו לסיים, כמו ענין בית-החינוך עיוורים. אני רוצה לקנות
שאלין זו יטיבתנו האחרונה. יתכן, מאד שאנו נפגש ב-6.8.51. לישיבת
סיום לכן אינני קוראת לישיבה זו, ישיבתנו האחרונה.

י. גורי:

ברצוני להעיר לוועדת החינוך בסיום עבודתה,
כי יש להביא לתשומת לבו של סמלא מקום
שר החינוך והתרכות את השאלה על הצורך בהקמת ועדה מיוחדת שתכין את
חוקת החינוך. וכדי שלא יוגד לי, מדוע בזכרתי עתה, כמעט בישיבה
האחרונה; הרי אני רוצה לומר, כי במידה שהיה לי מגע עם שרי החינוך
שכיחנו בתפקיד זה, עם כניסתם לתפקידם אמרנו, שיש צורך להכין חוקת
חינוך. אני רואה צורך בדבר זה, כי שר החינוך שיכנס לתפקידו בכנסת
השניה לא יתחיל את עבודתו בזה שימנה ועדה כזו, ובינתיים עניני
החינוך סובלים. ישיבת ישראל מסיימת את שנתה השלישית, יש צורך שסמלא
מקום שר החינוך ידע על כך ובמשך מספר חדשים יוכן הדבר. אני משער
שמשרד החינוך יוכל לעשות זאת שתעבוד ועדה מיוחדת בשיתוף עם משרד
החינוך. אני חושב שיהיה זה נכון, כי בסיום עבודתנו נביא את הדבר
לתשומת לבו של סמלא מקום שר החינוך.

א. ציזלינג:

אני שותף לכוונתו של חבר הכנסת גורי,
אך אינני שותף להצעה. אני רואה את
העובדה אחרת, חוק נדרש, אולם,
אותן ההצעות לכיטול סעיפים מיותרים של מסלול פלטינא א"י והמטמלה
שלנו חטאה בענין זה. היום אינני מוכן לסמוך על מטמלה מפורקת שתרכיב
ועדות כהלכה ותעשה סידורים כהלכה כאשר לא עשתה זאת עד עתה, בשעה
שהיו לה כל הסמכויות לכך, כאשר חברים מסייעות שונות דרשו זאת. אינני
מוכן עתה להיות שותף למסור למטמלה דבר זה. אמנם, אינני מבטל את
פעולת המטמלה, אולם, אין היא יכולה לדעת את החסר לנו.

א. רזיאל-נאור:

בועדת הכנסת התעוררה הבוקר סאלה זומה לזו
סתעוררה בועדת החינוך והיא - החוקים
סעברו כבר את הקריאה הראשונה, עברו את הועדה וצריכים לחזור למליאה
להחלטה סופית, וחבר כנסת פלוני או אלמוני כבר לא יהיה חבר כנסת
ויס לו הסתייגות לחוק, כיצד הוא יוכל לחביאה? החליטה ועדת הכנסת
סעל הכנסת הסניה יהיה להחליט לפי שהיא תבין את הענין. פתוך נקודת -
חסקפה זו אמר חבר הכנסת את דבריו בצורה אחרת, על-כל-פנים הצעה מעין
זו יכולה לסבך את הדברים.

ב. צ. דינבורג:

סאלה זו נתעוררה גם בועדת חוקה, מכיון
סאיך הכנסת הראשונה יכולה להחליט את הכנסת
חסניה. אולם, מה ענין הסמיטה להר סיני, סועדת החינוך מעירה את
אוזן הסמטלה להכין חוקת חינוך, או מעירה את תשומת לבו של סמלא מקום
סר החינוך להכין, לדאוג לכך שתוכן חוקת חינוך. אפשר להביא זאת
כאחת ההחלטות המסכמות של הועדה.

ד. נצר:

אנו איננו מציעים דבר לכנסת הסניה. אולם
אפשר לומר, כי נראה לנו, כי פתוך סגממת של
ועדת החינוך לסכם את עבודתה, מביעה הועדה את מטלתה בפני מסרד החינוך,
לעבד חוקת חינוך.

פ. אילנית:

כולנו יודעים, ורוב חברי הועדה הציגו בעיה
זו של העדר חוקת חוקת חינוך. אני תבעתי
את הדבר ממסרד החינוך וממסרד המספטים שהם יכינו חוקת, ולא רק בסטח
החינוך, אלא גם בסטחים אחרים הדורשים את תיקונם התשוקתי. אבל לא
קבלנו את החסר. עתה שלוסה סבועות לפני הבחירות, אין לבוא בהצעה כזו.
ענין בית חינוך עיורים נמצא בסלב של המסך הפעולה. אבל עתה להתחיל
בעיבוד חוקת חינוך, למסור דבר זה לממטלה סיצאה כבר לפני 4 חדסים -
זה אינו מתקבל על הדעת. אם רוצה מיטהו להציע זאת בסיוכום עבודתה של
הועדה, יתכן. אולם ועדה זו של הכנסת מסיימת את עבודתה, שהיא תפנה
עתה לממטלה סיצאה, ולפי חוקת המעבר, מכהנת בתפקידיה עד היכון סמטלה
חדסה, אין טעם לומר לה שהיא תעבד חוקה, דבר ססיך לכנסת, אין כל ערך
לזה. הכנסת הסניה, כאשר תתכנס, תבחר את ועדת החינוך ואת סר החינוך
וביתר מרץ יגסו להכנת חוקה זו.

א. הכרמלי:

אני רוצה לפנות לחבר הכנסת גורי. הציבור
כבר איבד כל חוק, כל רצון לעבודה. אילו
ידעתי שהועדה שתעבד את החוקה תוכל לצוות ולהוריש אותה לכנסת הסניה.
אולם הרגשתי היא, כי היא איננה יכולה להוריש זאת. על-כן, אנא, חבר הכנסת
גורי, חסר את הצעתך. אם נרצה להכין חוקת חינוך בוכל לעשות זאת בכל
דרך אחרת.

י. גורי:

יש פה אי-הבנה מסוימת. אינני מעמיד להצבעת
את הצעתי, ובעיקר לאחר שחלק מחברי הועדה
סתנגד לכך. ישנה פה אי-הבנה מסוימת והשעענים נצדי אינם צודקים,
כי איך פה סאלה של בחירות, אלא, אפילו 15 חברי ועדת החינוך יכולים
להכין חוקת חינוך, אבל לא כועדת החינוך והתרבות. חוק יכול להכין גם
סר החינוך או סמלא מקומו של סר החינוך, ואי-אפשר לבוא בסענה
קונסטטוטיונית, אפשר לבוא בסענה פוליטית-ציבורית, אבל הוא יכול
לעשות זאת, אם ימצא לבכון. כאשר הצעתי את הצעתי זו, חסבתי שהיא
תתקבל פה אחד. ברור, כי זהו פגם קטה בחיי החינוך והכוונה היתה
להעביר את הפגם הזה בעוד מועד, זאיך הצעתי עומדת להצבעה. במילא,
סקבל סמלא מקום סר החינוך את הפרטיכל ויקרא את הדבר הזה.

חיויר ש. פרסיץ:

אני פסורה מלהביע את דעתי, כי התצעה הוסרה.

ט. אילנית:

יתכן, שהועדה סלנו לא תתכנס כבר יותר, הרי
גבי הצעה, לפחות כסמי לאציע את רגשי תודתי
לכל אלה ששיתפו פעולה עם הועדה סלנו. בראש ובראשונה אני רוצה להביע
את תודתי ליוסבת-ראש הועדה, סאפסר להגיד, אליבא וכולם, שבתמסך

פ. אילנית:

העבודה הלכו היחסים והשתפרו והעבודה נעשתה יותר עגינית בחיפוש ידרכים שהועדה יכולה להועיל בהם.

נוסף לכך, אני רוצה להודות לנציגי משרד החינוך שליוו בנאמנות את הועדה מתוך רצון טוב. וכן ליועצת המשפטית שלא תמיד לצערה, יכלה לסייע לנו. וכן, לחברה היקרה ילפז שרח תרושמת את כל הדברים, ולמדה את עניני החינוך, ולכל האנשים שראו לנו. אני, ללא כל ספק, איבני מעלה את כל אשר צריך היה לעשות בעניני התרכות, אולם, אני רוצה להודות בשנית ליושבת-ראש הועדה שחלקה היה גדול בעבודת הועדה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני מודה לחברת הכנסת אילנית על דבריה הטובים. אני חושבת שישנא מלאכתו נעשית על-ידי אחריים. בכוננה לא אמרתי דברי סיוס, כי לא ראיתי את הישיבה הזו כשישיבת סיוס. אני מקווה שאנו עוד נפגש בעבודה. ישנם עוד כמה דברים שהייתי רוצה להסמיע לחנויים ששיתפו אתנו פעולה וישתפו בעתיד, וגם לכבוד אלה העוזבים אותנו. אני מסאירה לי זכות זו לישיבה הבאה. אנו נקיים עוד ישיבת סיוס ונעמוד על היקף פעולתינו.

ד. בצר:
אני רואה את דברי יושבת-ראש שלנו כהודעה שאנו נקיים ישיבה מסכמת גם אם לא יהיה דבר על סדר-היום, מתוך כך איש מאתנו עוד טרם נגע בעבודת הועדה במשך שנתיים וחצי. כועדה נמצאים חברים היוצאים את הועדה, וגם להם יש, בודאי, מה להגיד, ועל-כן אף אני רואה את הצורך בישיבה מסכמת.

א. אלמליח:
אני רציתי לסאול על הידיעה שהזפיעה בעתונים שישנם בתי-ספר שמשתמשים בספרים ששם כתוב במקום ראש הממשלה - הנציב העליון ועוד. האם יש אמת בדבר הזה ומדוע זה כך?

דר. בן-יהודה:
ראיתי בעיני שאנשים מתפללים בסידור לפי טקסט מיוחד ועושים "מי סברך" לביקולאי. מה שהיה כתוב בעתונים הוא, כי מודה שלימד בכתה אמר, כי האחראי לארץ-ישראל הוא הנציב העליון. לדעתי, אם ישנו ספר לימוד טוב ואין באפשרותינו להדפיס ספרים חוטים, לפי טעה, הרי המורה צריך לדלג על הדף הזה.

א. רזיאל-נאור:
ובכן, אני מודיעה לכם, כי בני לסד את זה בסנה שעברה ואמחלי: תראי איזה קישקוים מלמדים אותנו.

דר. בן-יהודה:
אנו קבלנו רשות להדפיס ספרים ויש לנו ועדה שמתפקדה למיין את ספרי הלימוד הישנים, כלומר תיז הוצאות חדשות של ספרי לימוד ישנים. המיון מתפקידו להרחיק את ספרי הלימוד הישנים. אולם, עלי לציין, כי בספרים אלה ישנים קשיים גדולים מאלה. אם יש שם ידיעות על הצולה על חשפעתה ועל המכנה שלה, זה יותר מעציב מפרט זה שהוזכר.

היו"ר ש. פרסיץ:
אם יתברר, כי ב-6.8 לא ישבו שני ימים רצופים, אני אבקש שלא לכנס את מועצת החינוך ביום ב' בנוקר, באותו שבוע.